

כבר קנית תכשיט לאשה?

Category: חגים, סוכות

זו הלכה מפורסמת: חובה על הבעל לקנות בערב החג מתנה לאישה. להלכה זו יש גם פן רוחני: אלוקים ¹ הבעל, מעניק לכנסת ישראל ² האישה 'תכשיטים' ³ מצוות, כדי שתקשט בהם, ותמצא את חן הקב"ה.

לעיתים, רצוי גם 'למשכן' את 'התכשיט' שעלינו למען יהודי אחר. אל דאגה. אלוקים יחזיר לנו בכפלים!

שתי צדדים לכסף

יצא לי להזכיר פעמים רבות את ההלכה הידועה שלכבוד החג הבעל צריך לרכוש מתנה לאשתו, בגד או תכשיט. הטעם לכך מובא בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן בקשר לשמחת יום-טוב, ובלשונו: "כיצד משמחין ⁴ והנשים קונה להם בגדים ותכשיטין כפי ממונו" (תקכט, ז).

בכל פעם שאני מזכיר את ההלכה הזאת אני מבחין שפניהם של הגברים מתכרכמות, ואילו אצל הנשים ⁵ עצם הדיבור על כך מוסיף להן בשמחת יו"ט ⁶.

בהנהגות חייהם של הצדיקים שעמדו לעם ישראל במשך הדורות מצינו שתי צורות התנהגות; היו צדיקים שהתנזרו מכל עניני עולם הזה וחיו בצניעות עצומה. בקושי היה להם שולחן, מיטה ומנורה, והם הסתפקו במועט. ולעומתם היו צדיקים שחיו דווקא ברחבות גדולה ובעשירות מופלגה.

גם אצל אדמו"רי חב"ד ראו את שתי ההנהגות הללו: היו אדמו"רים שחיו בצניעות וכל כלי ביתם היו עשויים מעץ פשוט, והם אפילו לא הסכימו לצבוע את הרהיטים בביתם. אך לעומתם היו אדמו"רים שחיו ברחבות גדולה. את שתי הקצוות הללו מצינו במיוחד אצל אדמו"ר ה'צמח-צדק' ואצל בנו אדמו"ר המהר"ש.

הרבי ה'צמח צדקי חי כל ימיו בצמצום. כאשר חסיד העניק לו במתנה חפץ עשוי מכסף או מזהב, הוא היה אומר שאין לו צורך בזה, והציע לתת זאת במתנה לבנו, האדמו"ר מהר"ש, שחי ברחבות גדולה ובעשירות. עליו מסופר שכל כליו היו עשויים זהב, היו לו שני שעוני זהב, עט מזהב וקופסת טבק עשויה מזהב, ועוד כהנה וכהנה (ראה 'התוועדויות' תשמ"ב כרך א עמ' 341).

היו צדיקים שסברו שהעולם החומרי עומד בסתירה לעבודת ה' ולכן הם התרחקו מכל ענין של גשמיות וחומריות. והיו שסברו ההיפך: 'כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו', ולכן יש להשתמש בכל עניני העולם לכבודו של הקב"ה, ואם לא מנצלים זאת כדבעי ⁷ אזי גורמים

שכל זה נברא לבטלה ח"ו.

מסופר על אדמו"ר המהר"ש שכחלק מהנהגתו לחיות בהרחבה גדולה, הוא נהג לרכוש לרעייתו הרבנית רבקה מתנות ותכשיטים בשפע. דרכו בקודש של אדמו"ר המהר"ש הייתה לנסוע לעתים קרובות לחו"ל. בכל פעם שהוא היה נוסע, טרם צאתו מהבית, הוא היה משאיר לרבנית סכום כסף עבור צרכי הבית עד שובו הביתה.

פעמים רבות הוא היה מציע לרבנית להצטרף אליו בנסיעתו, אבל היא הייתה מוותרת על הנסיעה באומרה שבמקום זה ייתן לה את הוצאות הנסיעה והיא כבר תדע כיצד לנהוג עם הכסף.

רעייתו של אדמו"ר המהר"ש, הרבנית רבקה, הייתה מפורסמת בטוב-ליבה ובעזרתה לכל נזקק ונצרך. כל מר נפש היה בא אליה לתנות את צרותיו והיא הייתה עוזרת ומסייעת לו כפי יכולתה.

כשהרבי היה נוסע לחוץ-לארץ היא הייתה נוהגת לקחת את הכסף שהוא השאיר לה עבור הוצאות הבית ומחלקת אותו לעניים, לחתנים וליתומים וכדומה. היא הייתה גם ממשכנת את התכשיטים שלה כדי לקבל עבורם סכומים נוספים ולחלקם לצדקה.

כשבעלה הרבי היה חוזר מחו"ל לאחר תקופת היעדרות מן הבית, הוא היה נוהג להביא לה תכשיט במתנה, ואז הוא היה מגלה ששאר התכשיטים שלה נעלמו, והוא היה צריך לפדות את התכשיטים שהרבנית משכנה עבור כספי הצדקה שלה.

תהיה יהודי יפה!

וכמו תמיד, גם להלכה הזאת יש גם חלק רוחני.

כנסת ישראל היא אשתו של הקב"ה וכמו שבעל צריך לרכוש תכשיטים לאשתו [1] כך גם הקב"ה מעניק לעם ישראל 'תכשיטים' להתקשט בהם שהן המצוות. כשם שהתכשיטים נועדו לייפות ולקשט את האשה על-מנת שתמצא חן בעיני בעלה, כך גם כאשר יהודי מקיים מצוות [2] הוא מוצא חן בעיני הקב"ה. יהודי יפה זה יהודי שעושה מצוות. כשיהודי מניח תפילין הוא מתקשט ומוצא חן בעיני הקב"ה.

לעתים קרובות אנשים מתלוננים על כך שכאן בבית הכנסת יש רעש באמצע התפילה. יש הרבה אנשים שמדברים והם טוענים שהרעש מפריע להם להתרכז באמצע התפילה. הם מרגישים שהתפילה היא לא באמת תפילה, והם שואלים אותי כיצד אני לא מעורר על העניין החשוב הזה.

אולם שתי תשובות בדבר: עד לא מזמן היה נהוג במקומות ציבוריים ובמטוסים להשאיר מקום מיוחד 'אזור למעשנים'. כך גם בבית הכנסת יש את האזור שבו מדברים ויש את האזור שהוא קרוב יותר לארון הקודש שבו יושבים כל אלו שמעוניינים להתפלל כדבעי ללא הפרעות, ולכן הם

מוזמנים להצטרף לאזור הזה.

שנית, והוא העיקר: היהודים הללו שבאים לבית הכנסת ומדברים באמצע התפילה, הרי אם נאסור עליהם כליל לדבר ונגער בהם שוב ושוב [?] קרוב לוודאי שהם יפסיקו לבוא לבית הכנסת. ואם-כן, הדרך היחידה לוודא שהם ימשיכו לבוא זה רק אם ניתן להם לדבר קצת בשעת התפילה.

‘עבירה’ שחביבה על אלוקים

לפעמים כדאי לקחת את התכשיט היפה שאתה רוצה להתקשט בו לפני הקב"ה [?] את התפילה בכוונה [?] ולמשכן אותו עבור צדקה רוחנית לטובתו של יהודי אחר שגם הוא יבוא לבית הכנסת. ואז מובטח לנו שיבוא הבעל [?] הקב"ה [?] ויפדה את התכשיטים הללו שאותם 'הפסדנו' כביכול למען יהודי אחר.

כשהקב"ה יפדה את התכשיט ניווכח לדעת שלא רק שלא הפסדנו את המצווה, אלא העובדה שוויתרנו למען יהודי אחר [?] ה'עבירה' הזאת חביבה אצל הקב"ה אף יותר מהמצווה שרצינו לעשות לטובת עצמנו.

(מיוסד על שיחת י"ג תשרי תשד"מ, 'התוועדויות' כרך א עמ' 154. ראה גם 'תורת מנחם' תשכ"ב כרך א עמ' 153).